



Clusters Urbans a Barcelona



AGENDA

- 1. Antecedents dels Clústers Urbans: El 22@Barcelona**
- 2. Situació dels Clústers Urbans a la Ciutat i AMB.**
- 3. Àmbits Emergents a la Ciutat i AMB.**
- 4. La proposta del Barcelona Green Deal.**
- 5. Conclusions**

1.- Antecedens dels Clústers Urbans

El 22@Barcelona

Antecedents dels Clústers Urbans a Barcelona: El 22@Barcelona

- L'Ajuntament de Barcelona va impulsar una política de Clústers Urbans pel desenvolupament del 22@Barcelona a partir de l'any 2007, complementant el planejament i la gestió urbanística i infraestructural iniciada l'any 2000.
- L'objectiu era concentrar agents de la Triple Helix (Universitats, Empreses i Institucions) d'una mateixa cadena de valor i sector en territoris específics de Districte de la Innovació.
- Es van impulsar el Cluster TIC, Media, Energia, Salut/Bio i Energia, propiciant la localització d'empreses, institucions, universitats, centre de recerca i centres tecnològics, incubadores i altres infraestructures del coneixement.
- Resultat d'aquestes polítiques, el 22@ va atraure i crear empreses de base tecnològica vinculades amb els Clústers, així com d'altres agents de la Triple Helix.
- Amb l'objectiu de coordinar als agents d'un mateix clústers es van impulsar governances dels Clusters, donant suport a l'articulació dels agents amb una visió i estratègia compartida.

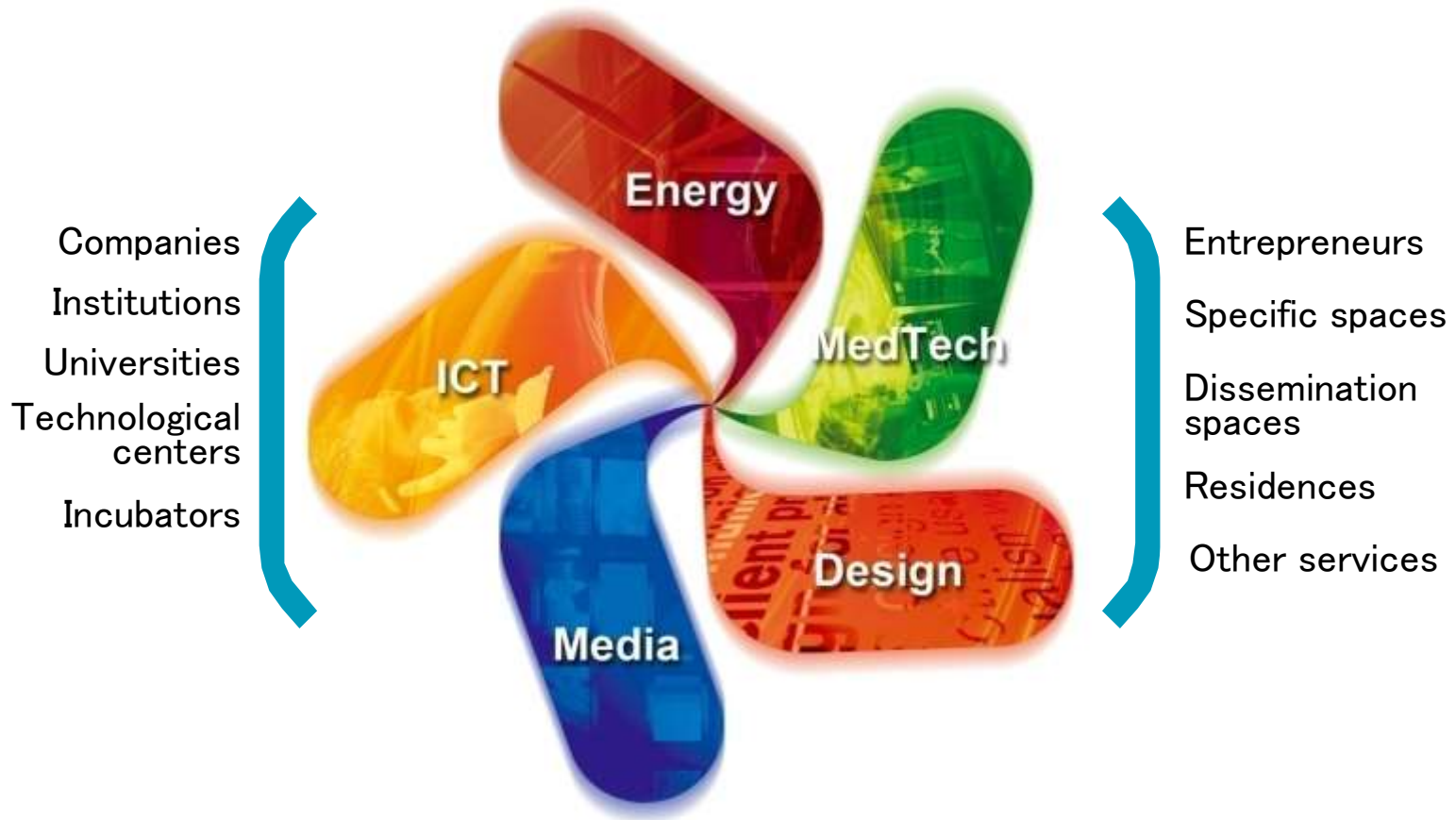
Font: Revista Econòmica de Catalunya – Número 64. Octubre 2011.

Antecedents dels Clústers Urbans a Barcelona: Impulsem el 22@

- En la mesura de Govern “Impulsem el 22@” cap a un Poblenou amb un 22@ més productiu, més inclusiu i més sostenible, s'estén la Triple Hèlix, incorporant la ciutadania (societat) i la sostenibilitat (medi ambient).
- A tal efecte i per activar el 22@Nord, es plantegen 2 nous eixos de desenvolupament:
 - Eix Pere IV – Milla creativa: Per a la concentració d'indústries culturals i creatives.
 - Eix Cristóbal de Moure – El Carrer Verd: Per a la concentració d'Economia Circular.
- Amb aquest 2 nous eixos, segueixen la fórmula dels Cluster Urbans, concentrant agents en un mateix territori, i donada la natura dels mateixos, incorporant la ciutadania i la sostenibilitat en l'estratègia d'implantació.

Font: Mesura de Govern – Impulsem el 22@ - Ajuntament de Barcelona – Juliol 2020

22@Barcelona: Clusters & activities





Companies	MediaPro, Lavinia, Cromosoma...
Institutions	RNE, Barcelona TV...
Specifics spaces	Audiovisual Production Centre (PBM)
Universities	UPF, UB, UOC
Technological centers	Barcelona Media-EURECAT
Incubators	Barcelona Activa – Almogàvers
Residences	Melon District / Ciutadella
Dissemination	Mediacomplex – Imagina



Companies	T-Systems, Indra, Telefónica
Institutions	Localret, AENOR
Specifics spaces	Interface building, Media-TIC building
Universities	UB, UPC
Technological centers	BDigital Tech Centre – EURECAT
Incubators	Barcelona Activa – Glòries
Residences	Melon District
Dissemination	Cibernarium





Companies	Endesa, Alstom Wind
Institutions	ITER, Fusion for Energy
Specifics spaces	Campus Offices
Universities	UPC
Technological centers	IREC
Incubators	b_TEC Incubator
Residences	b_TEC Residence
Dissemination	Campus services



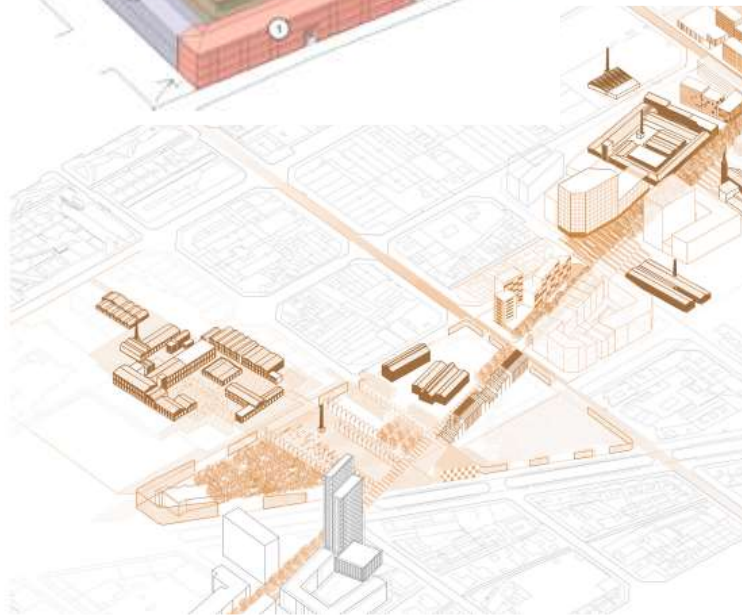
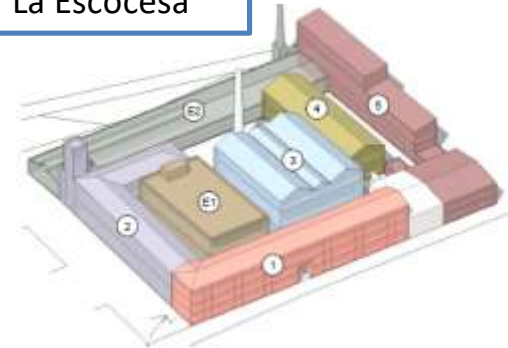
Companies	Matachana, Gaes, Sanofi Aventis, Isdin, Telemedicine
Institutions	CatSalut, Blood Bank, BIOCAT
Specifics spaces	PRBB
Universities	UPF, Official Nursing College
Research centers	IMIM, CRG, CMRB, LEITAT
Incubators	Barcelona Activa – Almogavers
Residences	Nido
Dissemination	Biomedical Research Park



Companies	G-Star Raw, ADD, Node, Estudi Arola, Morera Design, Bassat Ogilvy
Institutions	BCD
Specifics spaces	Palo Alto, PBM, Hub Design
Universities	BAU-UVic, UPC, IAAC
Technological centers	KIM BCN
Incubators	Hub Design
Residences	Melon District / Ciutadella
Dissemination	DHUB



La Escocesa



Palo Alto



Ramon Curto / @APGrafic



Parc Central



Street-Calmed



DONEM PAS AL VERD
Naturàlitzem Barcelona
Projecte participatiu

NOU EIX VERD A CRISTÓBAL DE MOURA

SITUACIÓ EXISTENT	PROPOSTA DE FUTUR (RECREACIÓ VIRTUAL)

2.- Situació dels Clusters Urbans a la Ciutat i l'AMB

Estudi de Clusters organitzats

Situació dels Clusters Urbans a la Ciutat i l'AMB:

- Amb l'objectiu de conèixer en profunditat la realitat dels Clusters a la Ciutat i la seva àrea metropolitana es va encarregar un "Estudi de Clusterització Urbana: Anàlisi de les Cadenes de Valor i Ubicació d'Agents i Empreses formalment clusteritzats en el Territori de Barcelona i la seva Àrea Metropolitana".
- Aquest treball ha analitzat principals Clústers formalitzats (organitzats) a la ciutat de Barcelona i Àrea Metropolitana, analitzant les seves cadenes de valor i la ubicació de les organitzacions associades. A tal efecte l'estudi es focalitzava en: (1) Identificar els Clústers i organitzacions associades presents en el territori (2) Conèixer les Cadenes de Valor dels Clústers en base a les agendes que tinguin en marxa o definició, (3) Analitzar la seva localització en el Territori de Barcelona i Àrea Metropolitana, identificant el valor que les organitzacions reconeixen en el seu entorn d'ubicació.
- Com a resultat de l'Estudi:
 - S'han analitzat els 32 Clústers organitzats amb presència a la ciutat
 - S'ha analitzat les cadenes de valor i projectes estratègics de cada cluster.
 - S'ha identificat el conjunt d'empreses i la seva localització.

Situació dels Clústers Urbans a la Ciutat i l'AMB

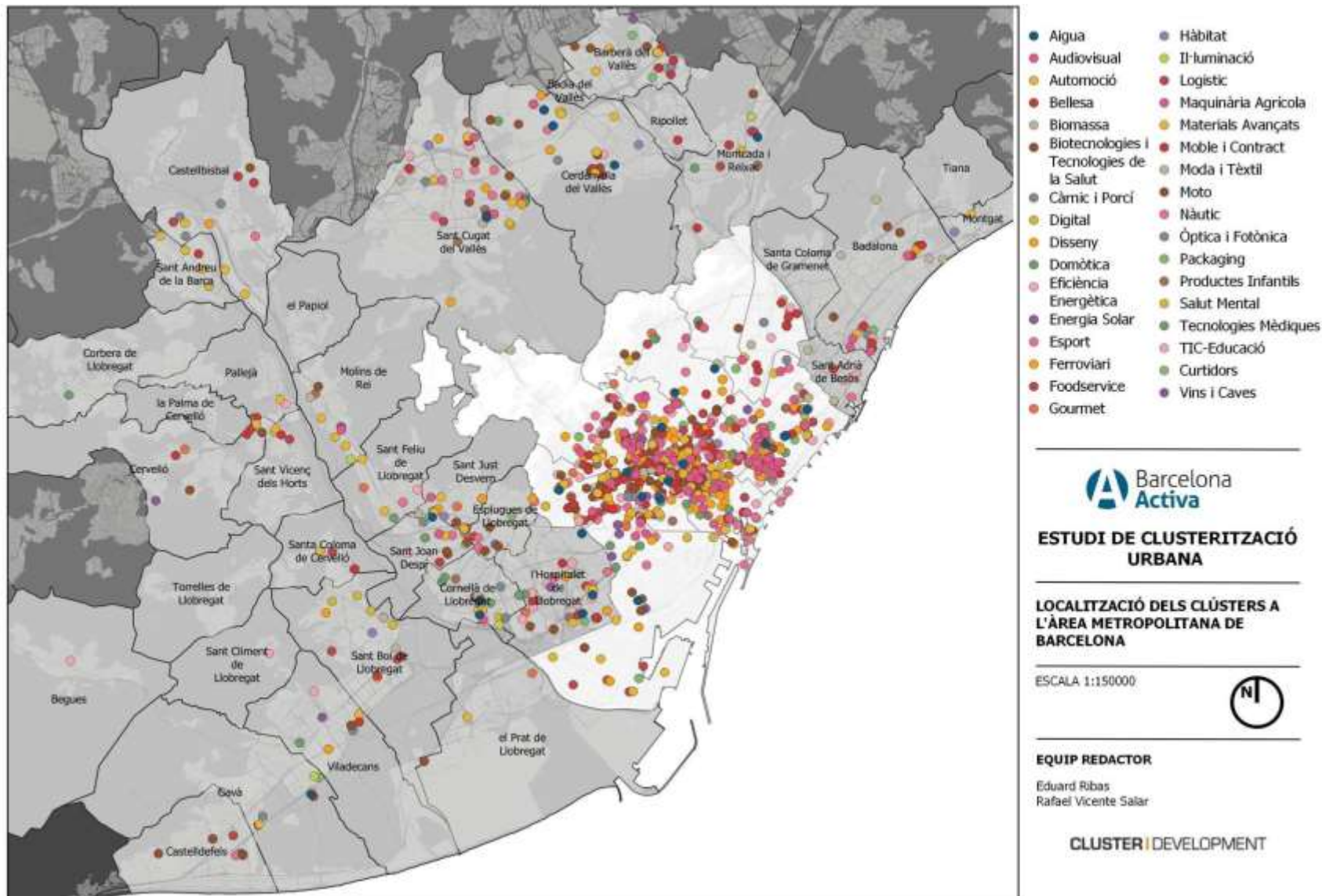
- Com a conclusió, de les 2.740 empreses que pertanyen a un Cluster a Catalunya, 1.488 empreses estan a Barcelona i la seva àrea Metropolitana (54% del total). Essent 1.021 les que estan a Barcelona (representant el 68% de l'AMB i un 37% del total CAT).
- Els Clústers que més pes tenen a Barcelona i l'Àrea Metropolitana són: Biotecnologia i Tecnologies de la Salut, Domòtica, Eficiència Energètica, Disseny, Nàutic, Digital, Productes Infantils, Automoció, Tic – Educació, Audiovisual, Bellesa, Ferroviari, Logistic i Esport. (veure Taula 2.1).
- La localització dels Clústers es concentra a l'Eixample i al 22@ (veure Mapa 2.1 i Mapa 2.2)
- Els elements que promouen la localització de les cadenes de valor dels Ecosistemes d'Innovació dels Cluster són: Talent/Formació, Emprenedoria, Finançament, Tecnologia i Demanda Sofisticada/Mercat.

Font: Clusterització Urbana: Anàlisi de les Cadenes de Valor i ubicació d'Agents i Empreses formalment clusteritzats en el Territori de Barcelona i la seva Àrea Metropolitana. Barcelona Activa 2021

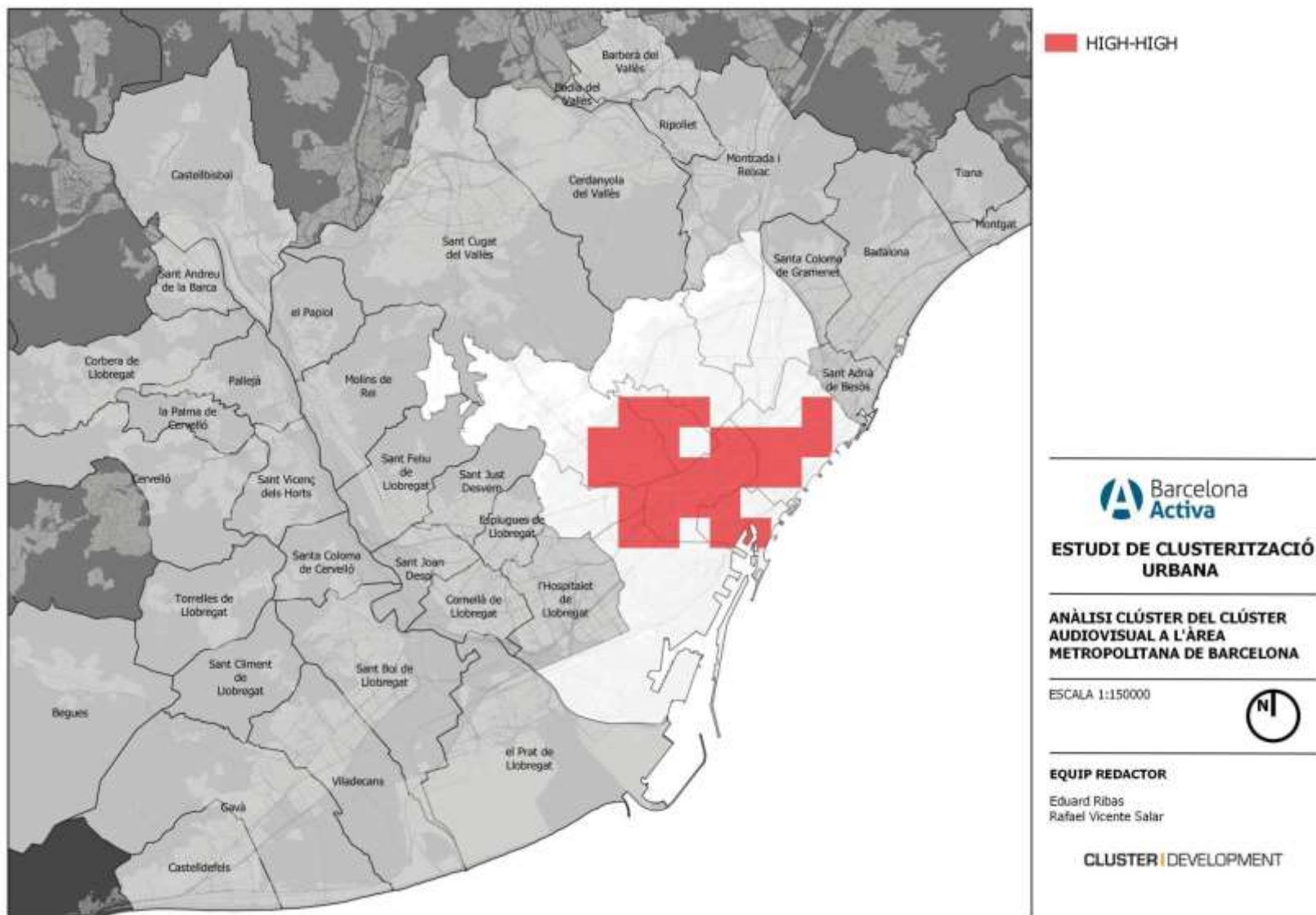
Taula 2.1.- %Empreses dels Clústers i la seva concentració a la Ciutat i l'AMB

CLÚSTERS	AMB	BARCELONA	CATALUNYA	TOTAL
BIOTECNOLOGIA i TECNOLOGIES DE LA SALUT	26,97	73,03	0,00	100,00
DOMÒTICA	27,14	71,43	1,43	100,00
EFICIÈNCIA ENERGÈTICA	24,24	67,68	8,08	100,00
DISSENY	10,49	65,73	23,78	100,00
NAUTIC	11,59	57,97	30,43	100,00
DIGITAL	14,04	54,39	31,58	100,00
PRODUCTES INFANTILS	15,94	53,62	30,43	100,00
AUTOMOCIÓ	29,91	48,60	21,50	100,00
TIC - EDUCACIÓ	8,22	43,84	47,95	100,00
AUDIOVISUAL	4,81	43,75	51,44	100,00
BELLESA	22,70	42,94	34,36	100,00
FERROVIARI	19,39	40,82	39,80	100,00
LOGISTIC	10,81	37,84	51,35	100,00
SALUT MENTAL	18,46	36,92	44,62	100,00
MODA - TÈXTIL	10,89	29,70	59,41	100,00
ENERGIA SOLAR	12,75	29,41	57,84	100,00
ÒPTICA I FOTÒNICA	31,43	27,14	41,43	100,00
FOODSERVICE	19,54	26,44	54,02	100,00
HÀBITAT	19,23	25,00	55,77	100,00
IL·LUMINACIÓ	15,15	22,73	62,12	100,00
GOURMET	10,00	22,00	68,00	100,00
PACKAGING	17,71	20,83	61,46	100,00
BIOMASSA	15,38	19,23	65,38	100,00
MOTO	20,27	17,57	62,16	100,00
MATERIALS AVANÇATS	40,38	15,38	44,23	100,00
MAQUINÀRIA AGRÍCOLA	6,90	13,79	79,31	100,00
AIGUA	15,38	13,19	71,43	100,00
MOBLE	18,03	9,84	72,13	100,00
VINS I CAVES	6,06	9,09	84,85	100,00
CÀRNIES	9,76	6,10	84,15	100,00
CURTIDORS	4,88	2,44	92,68	100,00
TOTAL	16,97	37,10	45,93	100,00

Mapa 2.1.- Resultats sobre Geolocalització dels Clústers



Mapa 2.2.- Resultats sobre Geolocalització dels Clústers. Concentració.



3.- Àmbits Emergents a la Ciutat i AMB

Estudi d'Àmbits Emergent

Àmbits Emergents a la Ciutat i AMB

- Amb l'objectiu d'analitzar els Àmbits emergents a la ciutat de a la Ciutat i la seva àrea metropolitana es va encarregar un “Estudi d'identificació de noves realitats econòmiques en àmbits emergents, a partir de les capacitats tecnològiques (noves activitats generades a partir del canvi tecnològic i d'innovacions d'avantguarda) en la Ciutat de Barcelona i la seva Àrea Metropolitana”
- Aquest treball identifica les noves realitats econòmiques en àmbits emergent a la ciutat de Barcelona i Àrea Metropolitana, analitzant les capacitats tecnològiques associades i la ubicació de les organitzacions (empreses, universitats i institucions) vinculades. A tal efecte s'analitza: (1) Conèixer les capacitats tecnològiques d'avantguarda. (2) Conèixer les noves realitats econòmiques en àmbits emergent vinculades en aquestes tecnologies, (3) Analitzar la seva localització en el Territori de Barcelona i Àrea Metropolitana, identificant el valor que les organitzacions reconeixen en el seu entorn d'ubicació.
- Com a Conclusions d'aquest estudi:
 - S'ha fet una classificació de les empreses en 9 grans sectors principals que incorporen un total de 58 àmbits específics (Veure Taules 3.1.i 3.2)
 - El centre de la ciutat (Eixample) és el punt més intens de les activitats d'àmbits emergents, estenent-se cap a Diagonal Sud i 22@. Veure Mapa 2.1 i 2.2
 - El patró és similar tant per empreses emergents com a les consolidades (associades a Clusters).

Àmbits Emergents a la Ciutat i AMB:

- Els 9 grans sectors principals són: BIZTech, DeepTech, Industry, Food, Biohealth, Habitat, Mobilitat, Learning and Leisure i concentren 2303 empreses (Veure Taules 3.2)
- Existeix un increment del nombre de sectors diferents a mesura que també incrementa la densitat (Mapa 3.3). De forma espontània la densificació de les activitats no comporta una especialització o mono-funcionalitat del teixit.
- La ubicació de les empreses està fortament lligada a l'existència de sòl productiu disponible. Les activitats se situen allà on poden dins d'un marc estratègic bàsic.
- És difícil que moltes empreses es puguin establir a la vora dels centres de recerca de referència en la seva activitat per la manca d'espais disponibles.
- Els criteris principals per a l'elecció d'ubicació segons l'estudi són: preu per m², facilitat d'accés per als empleats de dins i fora de la ciutat (mobilitat), i reputació de l'espai com a factor atractor de talent.

Font: “Estudi d'identificació de noves realitats econòmiques en àmbits emergents, a partir de les capacitats tecnològiques (noves activitats generades a partir del canvi tecnològic i d'innovacions d'avantguarda) en la Ciutat de Barcelona i la seva Àrea Metropolitana”

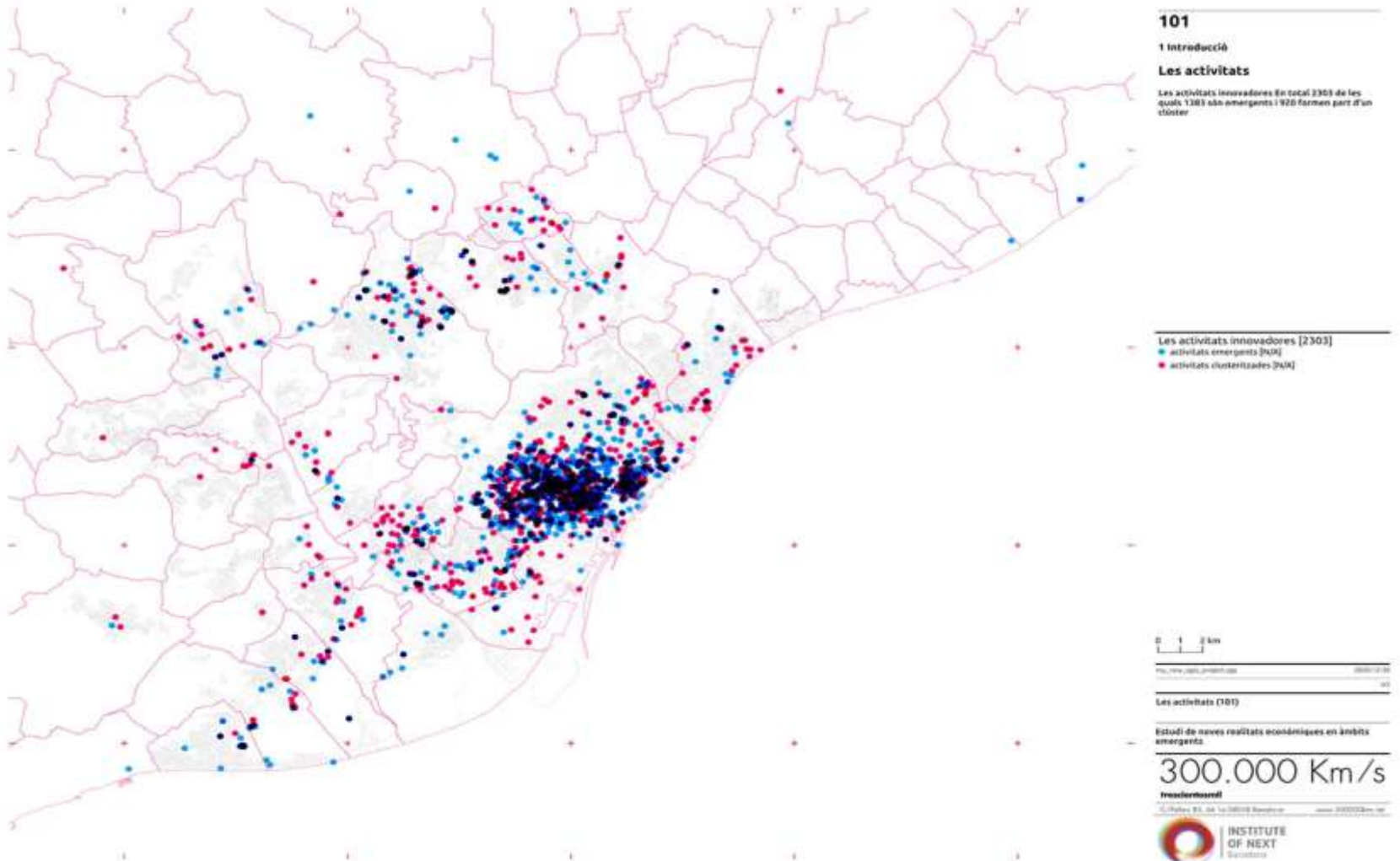
Taula 3.2.-Número d'Empreses i rellevància relativa:

0	BIZTECH	317
1	LEARNING	128
2	LEISURE	492
3	BIOHEALTH	347
4	FOOD	131
5	DEEPTECH	242
6	MOBILITY	186
7	INDUSTRY	309
8	HABITAT	151

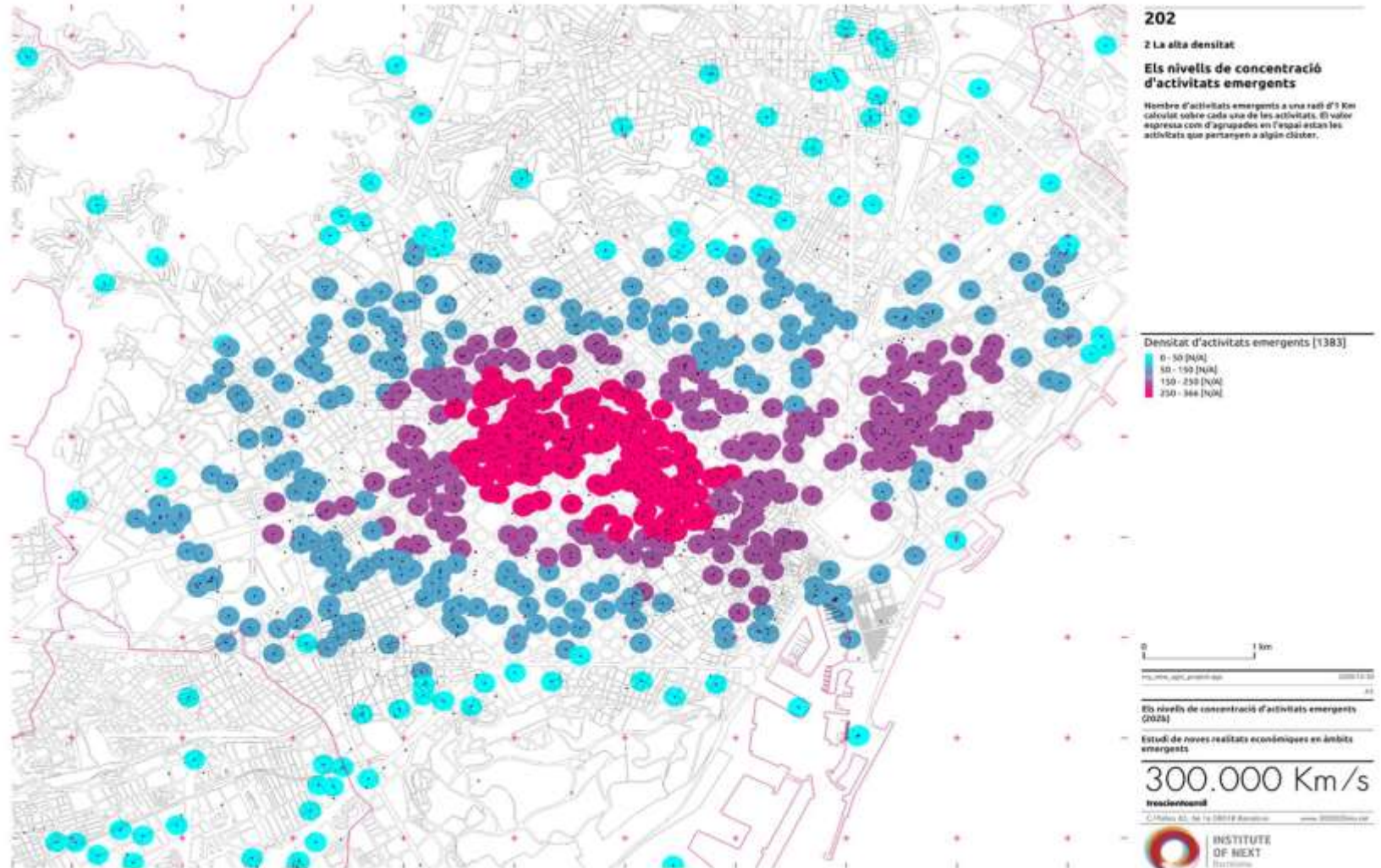


TOTAL = 2303 EMPRESSES

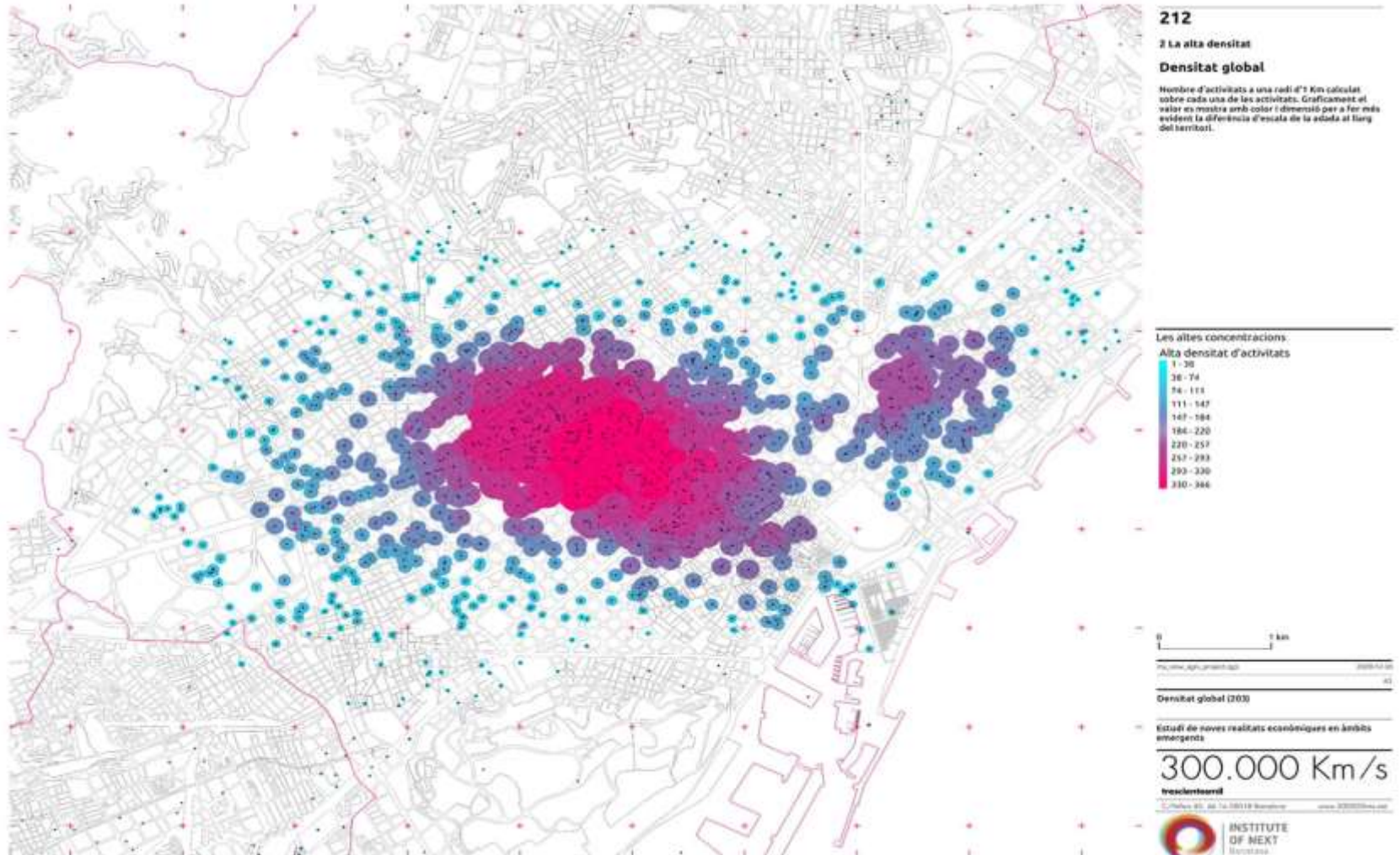
Mapa 3.1.-.- Concentració d'Activitats: Barcelona i AMB



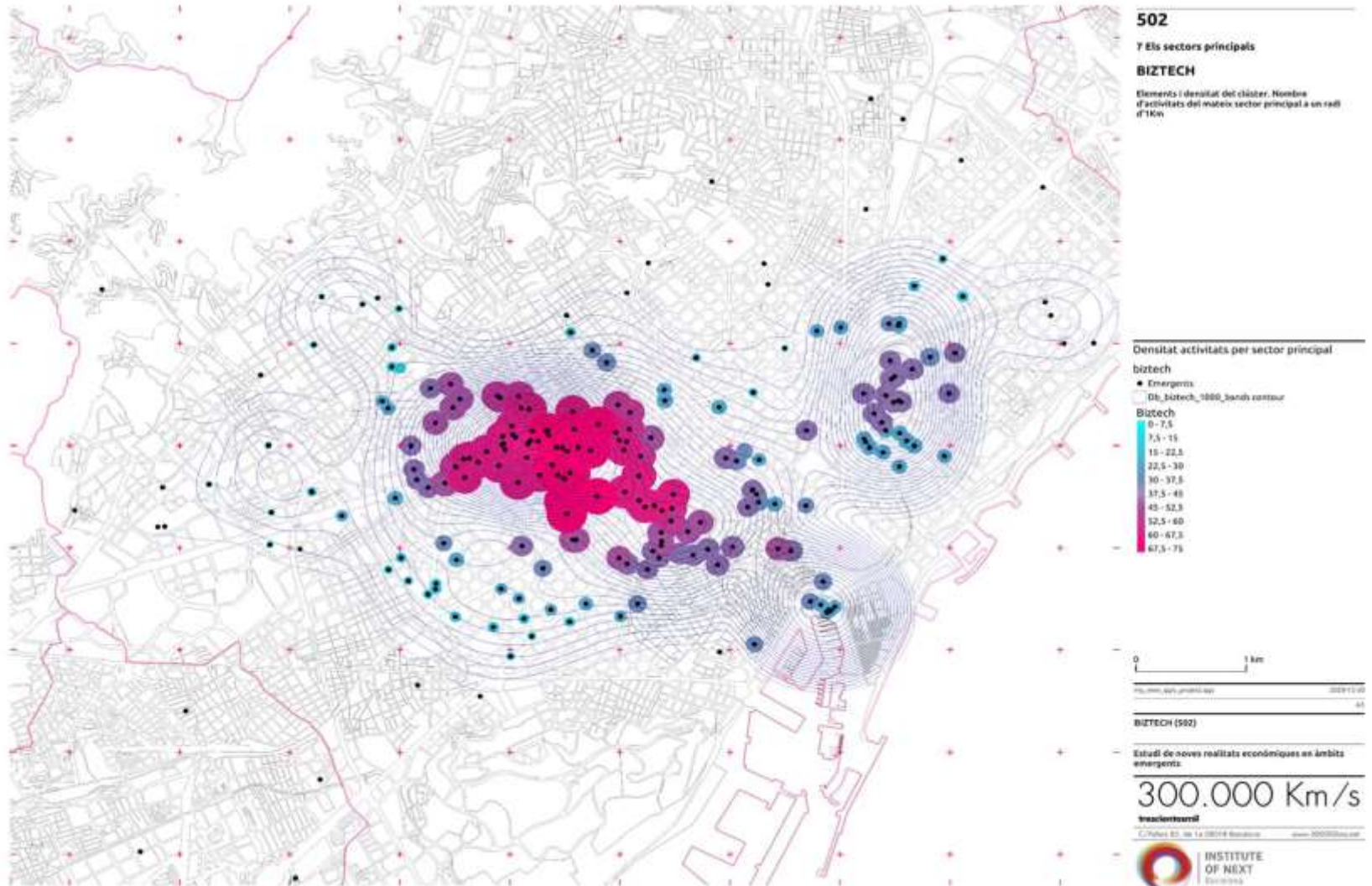
Mapa 3.2.- Concentració d'Activitats: Barcelona



Mapa 3.3.- Densitat Global



Mapa 3.4.- Exemple Concentració BIZTech



4.- El Barcelona Green Deal

Impulsant l'Economia del
Coneixement a Barcelona

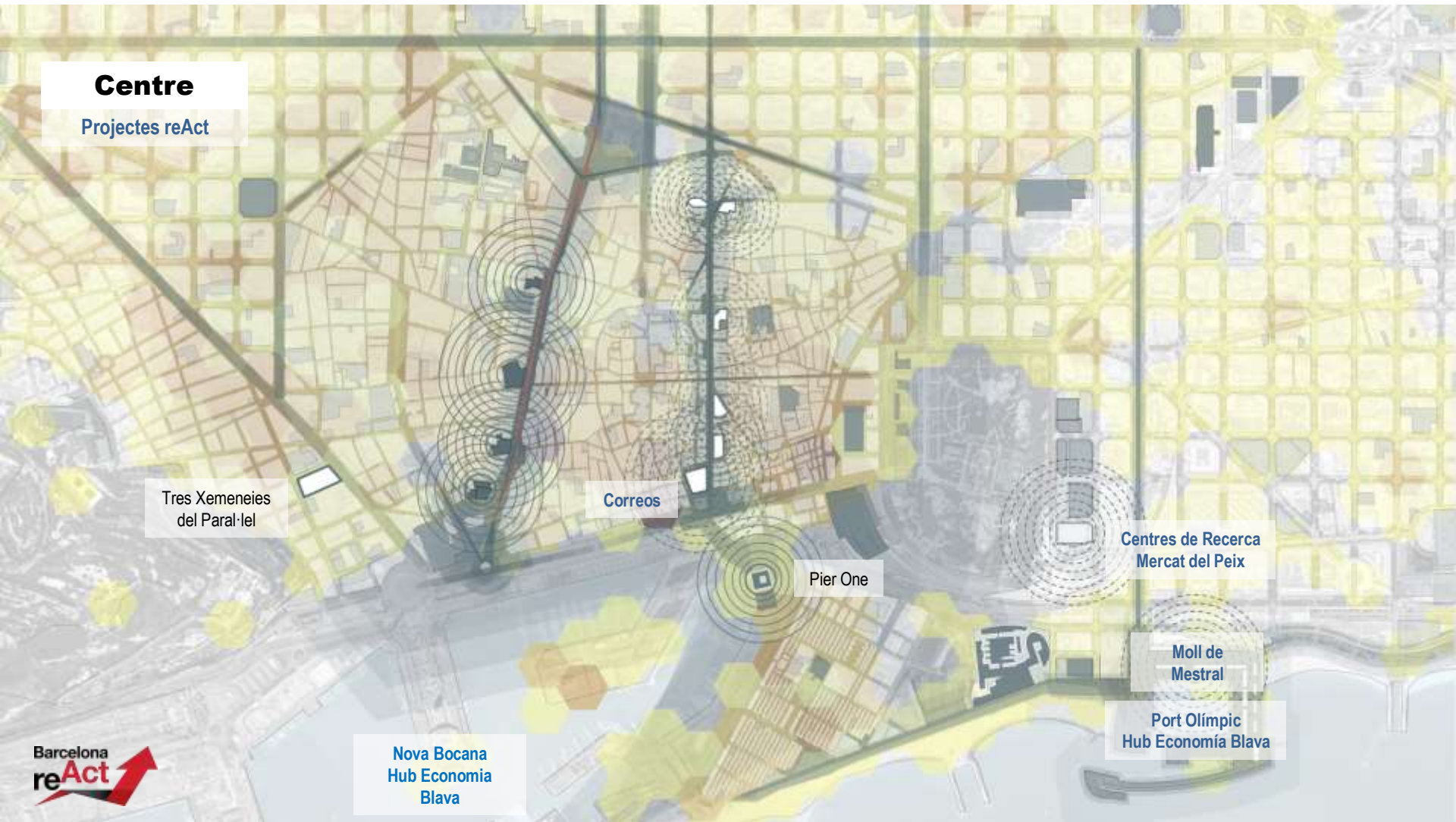
El Barcelona Green Deal

- Aquesta política de clusterització de l'economia del Coneixement està sent reforçada en tota la ciutat en el marc del Barcelona Green Deal, per impulsar la ciutat com el nou impuls al 22@, re-economitzar el Centre, la reindustrialització verda i la connectivitat (Mapa 4.1).
- El Barcelona Green Deal és l'agenda urbana i econòmica per fer, en els propers deu anys, una ciutat més competitiva, sostenible i equitativa, adaptada a reptes com les transicions ecològica i digital, que s'han vist accelerats per la pandèmia. El nou full de ruta consta de 10 prioritats i 38 mesures, entre les quals s'inclouen transformacions urbanes per revitalitzar o crear noves zones estratègiques d'activitat econòmica.
- L'impuls de noves zones focalitzant nova economia del coneixement clusteritzada per àmbits consolidats i emergents, propiciarà, tal com va succeir al 22@, la localització de noves empreses i activitats innovadores en territoris clau com: Centre (Mapa 4.2), 22@Nord (Mapa 4.3), Montjuïc (Mapa 4.4), Besòs (Mapa 4.5) i Zona Franca/La Marina (Mapa 4.6).

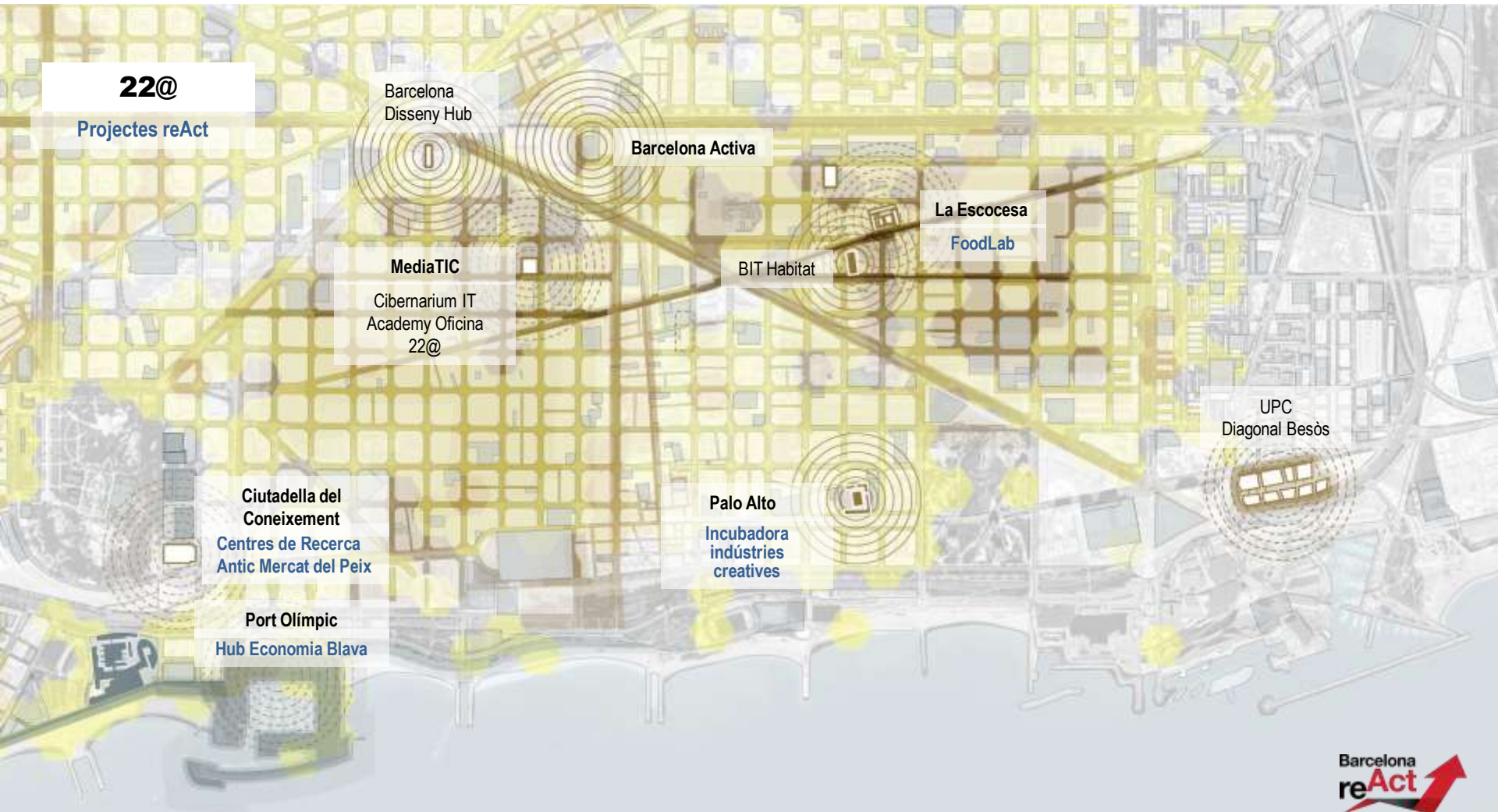
Mapa 4.1.- Zones d'Impuls Barcelona Green Deal



Mapa 4.2.- Barcelona Green Deal - Centre



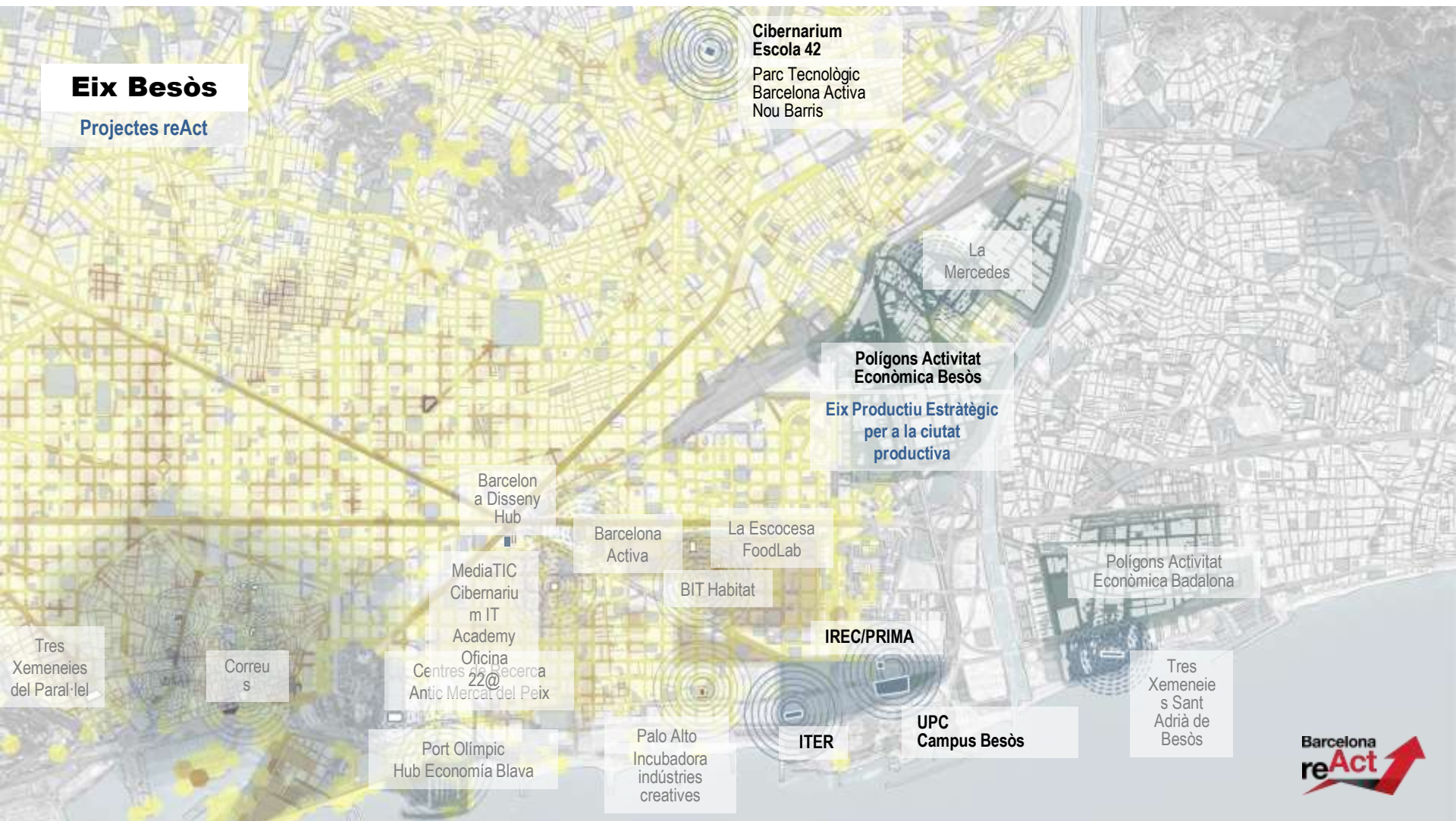
Mapa 4.3.- Barcelona Green Deal – 22@Nord



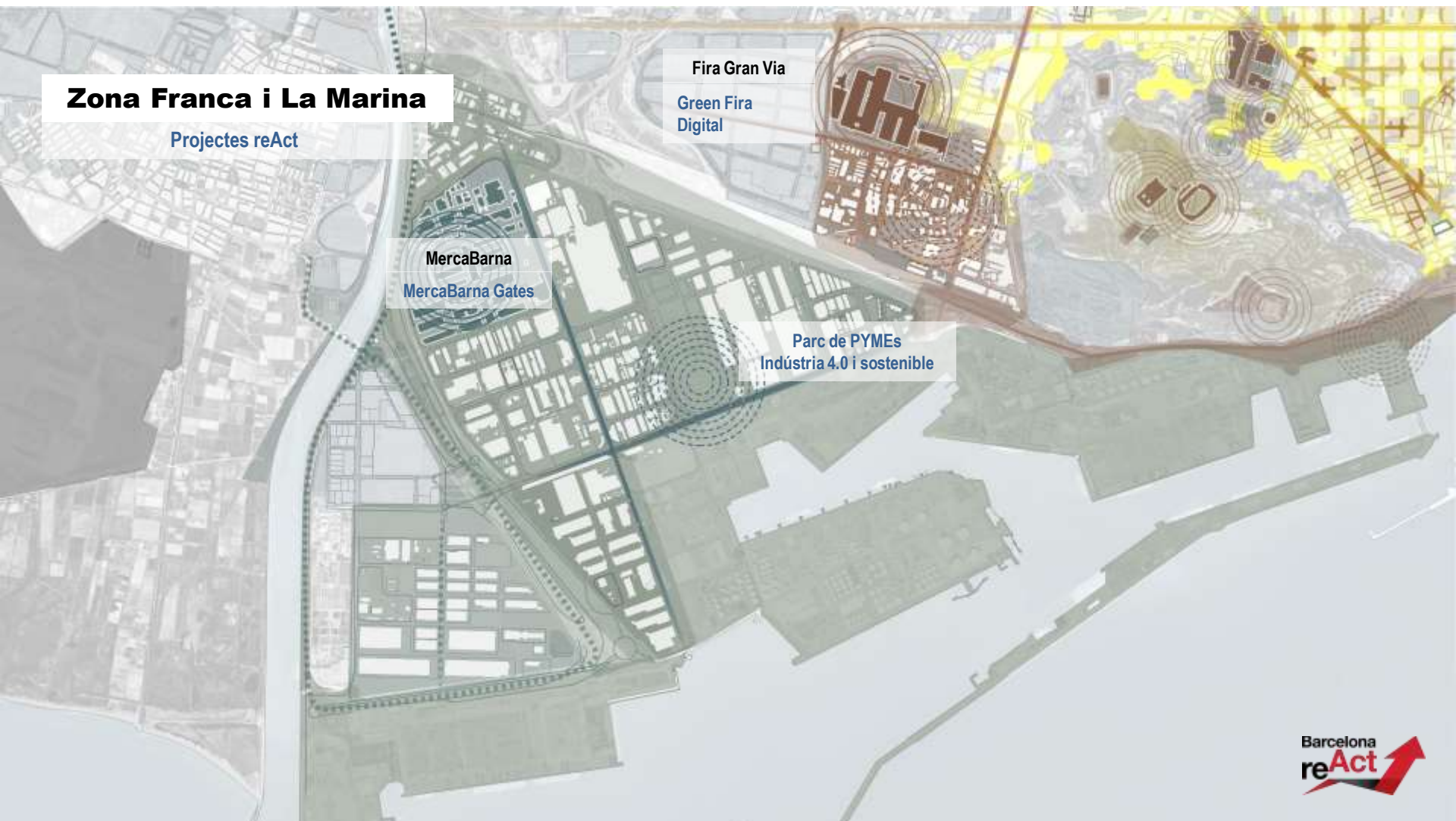
Mapa 4.4.- Barcelona Green Deal - Montjuïc



Mapa 4.5.- Barcelona Green Deal - Besòs



Mapa 4.6.- Barcelona Green Deal – Zona Franca i La Marina



5.- Conclusions

Conclusions (1/2)

- El Talent és la base de l'Economia i la Societat del coneixement.
- La Tecnologia és clau per a la empleabilitat ocupacional, competitivitat empresarial i desenvolupament territorial.
- La Ciutat com a Territori és la plataforma del Talent pel seu Desenvolupament professional i personal.
- Els Agents de la Triple Helix (Govern, Indústria i Universitats) són Claus pel desenvolupament d'Ecosistemes Innovadors en el Territoris.
- Els Clústers Urbans són una estratègia efectiva de localització empresarial a les ciutats.
- Barcelonava impulsar al 22@ una política de Clústers Urbans com a mecanisme de transformació econòmica del Districte.
- 22@Nord afegeix la dimensió social i verda, en els eixos Pere IV i Cristóbal de Moure en el Desenvolupament d'Indústries Creatives i Economia Circular respectivament.
- Els Clústers organitzats a Barcelona, es situen espontàniament a l'Eixample i de forma conduïda al 22@Barcelona.

Conclusions

- Els factors Claus per a la implantació d'una cadena de valor d'un Cluster són: (1) Talent/Formació, (2) Emprenedoria, (3) Finançament, (4) Tecnologia i (5) Demanda Sofisticada/Mercat.
- A Barcelona estan sorgint Àmbits Emergents, ubicant-se en localitzacions vinculades a (1) oferta de m2 quadrats disponibles, (2) preu per m2, (3) mobilitat, i (4) reputació de l'espai com a factor atractor de talent.
- El Barcelona Green Deal impulsa, tal com va succeir al 22@, noves zones focalitzant nova economia del coneixement clusteritzada per àmbits consolidats i emergents,
- El Barcelona Green Deal promou la localització de noves empreses i activitats innovadores en territoris clau com: Centre, 22@Nord, Montjuïc, Besòs i Zona Franca/La Marina.



Barcelona
Activa

bcn.cat/barcelonactiva